

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZA SUZBIJANJE ZLOUPORABE DROGA

Prijedlog

A K C I J S K O G P L A N A O NACIONALNOM INFORMACIJSKOM SUSTAVU ZA DROGE U REPUBLICI HRVATSKOJ (2010.-2011.)

Travanj 2010.

SADRŽAJ:

1. UVOD	2
2. OKVIR DJELOVANJA NACIONALNOG INFORMACIJSKOG SUSTAVA ZA DROGE	3
2.1. Opći ciljevi Akcijskog plana o Nacionalnom informacijskom sustavu za droge	3
2.2. Pojedinačni ciljevi Akcijskog plana o Nacionalnom informacijskom sustavu za droge	3
2.3. Očekivani rezultati Ureda za suzbijanje zlouporabe droga – Odjela Nacionalne informacijske jedinice za droge i poslove međunarodne suradnje planirani za razdoblje 2010. – 2011.	3
3. MJERE I PROVEDBENE AKTIVNOSTI	5
A. Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH – Odjel Nacionalne informacijske jedinice za droge i poslove međunarodne suradnje	5
B. Nacionalni informacijski sustav za droge	5
B.1. Ključni epidemiološki indikatori	5
B.2. Smanjenje ponude droga	7
B.3. Smanjenje potražnje droga	8
4. PRILOG 1 – Pregled mjera/provedbenih aktivnosti, nositelja, rokova izvršenja i izvora financiranja	10

1. UVOD

Ured za suzbijanje zlorabe droga (Ured) je ustrojen kao stručna služba Vlade Republike Hrvatske zadužena za sustavno praćenje problematike droga i provedbu Nacionalne strategije suzbijanja zlorabe droga u Republici Hrvatskoj. Stoga, kao nacionalno koordinativno tijelo na području droga usklađuje aktivnosti svih nadležnih tijela te potiče razvoj i suradnju s organizacijama civilnog društva koje se bave problemom ovisnosti o drogama. S ciljem kreiranja znanstveno utemeljenog pristupa suzbijanju zlorabe droga i učinkovitog rješavanja navedene problematike, pri Uredu je ustrojen Odjel Nacionalne informacijske jedinice za droge i poslove međunarodne suradnje (NIJD), koji inicira, koordinira i utječe na aktivnosti svih partnera uključenih u Nacionalni informacijski sustav za droge u Republici Hrvatskoj (NISD), sukladno Protokolu o Nacionalnom informacijskom sustavu za droge u Republici Hrvatskoj. NISD predstavlja kompleksni mehanizam za praćenje problematike droga te posebno zdravstvenih i socijalnih posljedica zlorabe istih u Republici Hrvatskoj. Temelji se na prikupljanju i analizi informacija vezanih uz pet ključnih epidemioloških te ostalih indikatora Europskog centra za praćenje droga i ovisnosti o drogama (EMCDDA), radi usporedivosti istih na europskoj razini, ali istodobno razvija informacijski sustav sukladno potrebama, interesima i specifičnostima Republike Hrvatske. Struktura izvora podataka, odnosno NISD-a pokriva sve institucije koje se u sklopu svojih djelatnosti bave problemima vezanim uz droge, dok je primarni izvor podataka za većinu epidemioloških indikatora Hrvatski zavod za javno zdravstvo.

Ured pruža potporu svojim partnerima u NISD-u kako bi se osigurala kvaliteta, objektivnost i pouzdanost informacija o uporabi i zlorabi droga te u konačnici dobila što objektivnija slika stanja na tom području u Republici Hrvatskoj. Posebno, Odjel NIJD-a prikuplja, analizira i objedinjuje sve dostupne informacije s područja problematike droga i ovisnosti o drogama radi izvještavanja na nacionalnoj i europskoj razini. S druge strane osigurava protok i omogućuje razmjenu relevantnih informacija među svim partnerima. Razvoj NISD-a kao temeljnog sustava praćenja stanja i trendova na tom području realizira se kroz Akcijski plan o Nacionalnom informacijskom sustavu za droge za određeno vremensko razdoblje (APNISD). APNISD se temelji na osnovnim odrednicama važeće Nacionalne strategije suzbijanja zlorabe droga u Republici Hrvatskoj, Akcijskog plana suzbijanja zlorabe droga u Republici Hrvatskoj i Protokola o Nacionalnom informacijskom sustavu za droge u Republici Hrvatskoj. Konačne informacije prikupljene i proizvedene u okviru NISD-a se redovito koriste radi evaluacije potreba i kreiranja mjera prevencije, liječenja, programa smanjenja štete, nadzora i sprječavanja kriminaliteta vezanog uz zlorabu droga te općenito politike suzbijanja cjelokupne problematike droga na nacionalnoj i lokalnoj razini.

Na razini NISD-a formirano je sedam radnih skupina koje pored ključnih epidemioloških indikatora pokrivaju i ostala područja rada EMCDDA-a. U navedene su radne skupine, u skladu sa specifičnostima pojedinih područja, aktivno uključeni stručnjaci iz relevantnih ministarstava, nadležnih institucija i nevladinih organizacija. Osnovni preduvjeti uspješnog djelovanja radne skupine su dostupnost informacija i osobna motivacija stručnjaka uključenih u radne skupine, te uspostava timskog rada (sudjelovanje na tečajevima Reitox akademije, nacionalnim radionicama/edukacijama/seminarima/konferencijama).

Radne skupine djeluju sukladno odredbama Protokola o nacionalnom informacijskom sustavu za droge i Akcijskog plana o Nacionalnom informacijskom sustavu za droge (2010.-2011.), a rad istih koordinira Ured.

2. OKVIR DJELOVANJA NACIONALNOG INFORMACIJSKOG SUSTAVA ZA DROGE

2.1. Opći ciljevi Akcijskog plana o Nacionalnom informacijskom sustavu za droge

- ◆ Razviti nacionalno tijelo za praćenje problematike droga i ovisnosti o drogama radi dobivanja sveobuhvatnog, znanstveno utemeljenog i nepristranog uvida u sveukupno stanje problematike droga u Republici Hrvatskoj (RH)
- ◆ Unaprijediti kvalitetu sustava za prikupljanje informacija te nacionalnog izvješća kroz kontinuiran razvoj mehanizama prikupljanja i obrade podataka, uz istodobno osnaživanje suradnje sa svim izvorima podataka
- ◆ Ostvariti sve nužne uvjete za postizanje statusa ravnopravnog sudjelovanja u aktivnostima EMCDDA i njegovoj Reitox mreži
- ◆ Povećati svijest nacionalne politike o potrebi unaprjeđenja postojećeg stanja

2.2. Pojedinačni ciljevi Akcijskog plana o Nacionalnom informacijskom sustavu za droge

- ◆ Unaprijediti operativni program suradnje cjelokupnog NISD-a s Odjelom NIJD-a
- ◆ Institucionalno ojačati Odjel NIJD-a
  - ojačati internu stabilnost
  - povećati institucionalne okvire Odjela NIJD-a (pravno, operativno, organizacijski status)
- ◆ Osnažiti i povećati kapacitete prikupljanja i obrade podataka
- ◆ Osigurati umrežavanje svih relevantnih struktura po pojedinim područjima
- ◆ Osigurati dostupnost i razmjenu podataka i informacija među nadležnim tijelima, poštujući pozitivne zakonske propise i međuinstitucionalne sporazume. Navedeno se posebno odnosi na sljedeće:
  - razmjenu podataka za potrebe popunjavanja standardnih statističkih tabela i strukturiranih upitnika
  - razmjenu podataka, izvješća i ostalih informacija za potrebe izrade godišnjeg Nacionalnog izvješća o stanju droga i ovisnosti o drogama u Republici Hrvatskoj za EMCDDA, uključujući *ad hoc* informacije
  - kreiranje mrežnog rada, definiranje poslova i zadaća sukladno zahtjevima EMCDDA-a i nacionalnim potrebama te cjelokupna koordinacija NISD-a (dostavljanje izvješća političkim strukturama, svim partnerima, civilnom društvu i medijima)

2.3. Očekivani rezultati Odjela Nacionalne informacijske jedinice za droge i poslove međunarodne suradnje pri Uredu za suzbijanje zlouporabe droga, planirani za razdoblje 2010. – 2011.

Do kraja 2010.

- ◆ Odjel NIJD-a će biti ojačanih administrativnih kapaciteta
- ◆ Odjel NIJD-a će biti aktivno uključen u ključne aktivnosti EMCDDA
- ◆ Potpisat će se Sporazum između EU i RH o sudjelovanju RH u radu EMCDDA-a
- ◆ Održavat će se kontinuirani rad na stvaranju horizontalne suradnje (umrežavanja) sa svim izvorima podataka i ključnim tijelima u području problematike droga i ovisnosti o drogama
- ◆ Osigurat će se kontinuirana edukacija stručnjaka uključenih u radne skupine i posebne projekte, uz pomoć fondova EU

- ◆ EMCDDA-u će biti dostavljene statističke tablice i strukturirani upitnici 2010. (podatci za 2009.)
- ◆ Izradit će se četvrto godišnje Nacionalno izvješće o stanju droga i ovisnosti o drogama u Republici Hrvatskoj 2010. (podatci za 2009.) za EMCDDA, u koje su integrirane aktivnosti i rezultati radnih skupina
- ◆ Nacionalno izvješće o stanju droga i ovisnosti o drogama u Republici Hrvatskoj bit će prezentirano svim državnim strukturama i ostalim zainteresiranim institucijama
- ◆ Unaprijedit će se sustav izvještavanja za ključne epidemiološke indikatore prema pojedinim mjerama navedenim u ovom dokumentu
- ◆ Osnovat će se i ustrojiti Specijalni registar smrti među ovisnicima
- ◆ Uspostavit će se forum na Internet stranici Odjela NIJD-a o Sustavu ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari u RH za razmjenu informacija među stručnjacima
- ◆ Nastavit će se aktivnosti na području projekta EMCDDA-a: Znanstveno utemeljene prakse
- ◆ Izradit će se prijedlog proračuna za 2011.
- ◆ Intenzivno će se raditi na podizanju svijesti državnih dužnosnika o stanju problematike ovisnosti u RH
- ◆ Nastavit će se IPA projekt EMCDDA-a za zemlje Zapadnog Balkana
- ◆ Izradit će se "katalog" ustanova koje se bave liječenjem ovisnosti i tretmanom poremećaja uzrokovanih zlouporabom psihoaktivnih droga, u kojem će se detaljno opisati raspon usluga koje pružaju, te će se provesti istraživanje o kapacitetima i potražnji za uslugama u protekloj godini u svakoj ustanovi

Do kraja 2011.

- ◆ NISD će biti stabilan
- ◆ Unaprijedit će se i u potpunosti primjenjivati strategija umrežavanja nacionalnih izvora podataka
- ◆ Ratificirat će se Sporazum između EU i RH o sudjelovanju RH u radu EMCDDA-a
- ◆ RH će sudjelovati u radu Upravljačkog odbora EMCDDA-a u svojstvu promatrača po ratifikaciji Sporazuma između EU i RH o sudjelovanju RH u radu EMCDDA-a u Hrvatskom saboru
- ◆ Nastavit će se provedba različitih programa edukacije i ostale djelatnosti usmjerene na primjenu standarda EU (EU projekti, Nacionalna konferencija o informacijskom sustavu za droge, edukacije EMCDDA)
- ◆ Održat će se nacionalna konferencija o NISD-u
- ◆ Unaprijedit će se sustav izvještavanja za ključne epidemiološke indikatore prema pojedinim mjerama navedenim u ovom dokumentu
- ◆ EMCDDA-u će biti dostavljene statističke tablice i strukturirani upitnici 2011. (podatci za 2010.)
- ◆ EMCDDA-u će biti predano peto Nacionalno izvješće o stanju droga i ovisnosti o drogama u Republici Hrvatskoj 2011. (podatci za 2010.)
- ◆ Povećat će se svijest političkih struktura o stanju problematike droga u zemlji
- ◆ Podatci o stanju problematike droga u zemlji i EU bit će dostupni vladinim i drugim institucijama te općoj javnosti
- ◆ Izradit će se prijedlog proračuna za 2012.
- ◆ Izradit će se APNISD za sljedeće vremensko razdoblje

3. MJERE I PROVEDBENE AKTIVNOSTI

A. Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH – Odjel Nacionalne informacijske jedinice za droge i poslove međunarodne suradnje

Mjera 1. Institucionalizirati, stručno ekipirati Odjel NIJD-a i aktivno ga uključiti u ključne aktivnosti EMCDDA-a

Provedbene aktivnosti:

- 1.1. Službeno imenovati članove Radnih skupina za indikatore EMCDDA-a
- 1.2. Službeno imenovati pravnog korespondenta za EMCDDA
- 1.3. Službeno imenovati nacionalnog korespondenta za EU Sustav ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari
- 1.4. Ojačati i koordinirati NISD
- 1.5. Osigurati podizanje razine znanja i stručnosti o drogama kroz edukacije i koordinaciju istraživanja
- 1.6. Pratiti nacionalnu situaciju ovisnosti o drogama prikupljanjem, analizom i sintezom podataka te razmjenom postojećih informacija
- 1.7. Osigurati primjenu smjernica i preporuka definiranih od strane EMCDDA uz podršku EU projekata
- 1.8. Osigurati protok i razmjenu informacija unutar NISD-a i relevantnih međunarodnih partnera (EMCDDA, Pompidou grupe, UNDCP, WHO te ostalih)
- 1.9. Zaposeliti nove djelatnike u Odjelu NIJD-a, sukladno sistematizaciji radnih mjesta iz Pravilnika o unutarnjem redu Ureda
- 1.10. Organizirati sistematsku edukaciju novih djelatnika Odjela NIJD-a
- 1.11. Potpisati i ratificirati Sporazum između EU i RH o sudjelovanju RH u radu EMCDDA

Nositelj: Ured za suzbijanje zlouporabe droga, mjerodavna ministarstva i ostale stručne i znanstvene institucije

Rok provedbe: 2010.-2011.

Financijska sredstva: Državni proračun, EU projekti, međunarodni fondovi

B. Nacionalni informacijski sustav za droge

B.1. Ključni epidemiološki indikatori

Mjera 2. Prevalencija i uzroci zlouporabe droga u općoj populaciji

Provedbene aktivnosti:

A) Opća populacija

- 2.1. Osigurati multidisciplinarni pristup u planiranju i provedbi aktivnosti za predmetni indikator
- 2.2. Izraditi bazu postojećih relevantnih istraživanja provedenih na nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini
- 2.3. Osigurati prijevod *European Model Questionnaire* (EMCDDA, 2002, pp. 63-70) na hrvatski jezik i odlučiti o eventualnim dodatnim pitanjima koja bi bilo potrebno uvrstiti u hrvatsku verziju upitnika za istraživanje o raširenosti zlouporabe droga i ovisnosti o drogama među općom populacijom u RH

- 2.4. Postaviti realan vremenski okvir i koncept prvog istraživanja o raširenosti zlouporabe droga i ovisnosti o drogama među općom populacijom u RH sukladno standardima i preporukama EMCDDA-a
- 2.5. Predvidjeti i osigurati proračunska sredstva za provedbu takvog istraživanja (nacionalni i/ili EU/međunarodni izvori financiranja)
- 2.6. Provesti istraživanje, analizu podataka i izraditi konačno izvješće o rezultatima istraživanja
- 2.7. Izvršiti analizu lokalnih i regionalnih istraživanja provedenih među mladima u svezi ponašanja i navika vezanih uz uzimanje legalnih i ilegalnih psihoaktivnih sredstava ovisnosti

B) Populacija u školskoj dobi

- 2.8. Podržati nastavak provođenja ESPAD i HBSC istraživanja
- 2.9. Podržati harmonizirana istraživanja na županijskim razinama
- 2.10. Provesti istraživanja među rizičnim skupinama mladih (koji su napustili školovanje) – intervencije (rapid assessment)

Mjera 3. Prevalencija i uzroci problematične uporabe droga

Provedbene aktivnosti:

- 3.1. Provesti dodatne posebne edukacije i osigurati tehničku potporu koja se nudi u sklopu relevantnih EU projekata
- 3.2. Izraditi plan prvog nacionalnog istraživanja radi procjene problematične uporabe droga u RH („multiplier“, „capture-recapture“)
- 3.3. Provesti istraživanje seroprevalencije HIV, HBV i HCV među intravenoznim ovisnicima, uključivši i one koji nisu obuhvaćeni redovitim sustavom liječenja na nacionalnoj razini, te koristiti podatke za dobivanje „multiplier-a“
- 3.4. Istražiti mogućnosti procjene incidencije problematične uporabe droga uporabom kumulativnih podataka iz Registra osoba liječenih zbog zlouporabe psihoaktivnih droga
- 3.5. Izraditi mapu mogućnosti za provedbu nacionalnih procjena problematične uporabe droga metodama različitim od prvog nacionalnog istraživanja te definirati vremenski plan provedbe istih

Mjera 4. Zarazne bolesti vezane uz uporabu droga

Provedbene aktivnosti:

- 4.1. Izraditi i provesti nacionalno istraživanje o seroprevalenciji HIV, HBV i HCV među intravenoznim ovisnicima, koristeći uniformiran dizajn, protokol te upitnike istraživanja koji su sukladni kriterijima EMCDDA-a; voditi računa o prioritetnom uzimanju uzoraka među populacijom koja nije obuhvaćena tretmanom
- 4.2. Razmotriti mogućnosti utvrđivanja incidencije primjenom novih dijagnostičkih metoda i procjene incidencije iz postojećih podataka
- 4.3. Organizirati edukacije na području biostatistike i epidemiologije
- 4.4. Uključiti postojeće izvore podataka u nacionalni sustav izvještavanja EMCDDA-u

Mjera 5. Smrtnost među ovisnicima

Provedbene aktivnosti:

- 5.1. Postići dogovor između Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo i Državnog zavoda za statistiku o razmjeni podataka vezanih za indikator
- 5.2. Osnovati i ustrojiti Specijalni registar smrti među ovisnicima
- 5.3. Organizirati edukaciju o metodama obrade podataka dobivenih kohortnom studijom

- 5.4. Provesti nacionalno retroaktivno kohortno istraživanje smrtnosti među registriranim ovisnicima o drogama
- 5.5. Isplanirati i započeti prospektivno kohortno istraživanje na stratificiranom uzorku neinstitucionaliziranih ovisnika o drogama (povezati s nacionalnim istraživanjem seroprevalencije HIV, HBV, HCV među ovisnicima)
- 5.6. U potpunosti uspostaviti suradnju svih nadležnih institucija na tom području i standardizirati praksu na nacionalnoj razini
- 5.7. Usvojiti dokument *Minimalni zahtjevi kao preporuka za utvrđivanje uzroka smrti povezanih sa zlouporabom droga i psihotropnih tvari*
- 5.8. Organizirati edukaciju stručnjaka sudske medicine, toksikologa i istražnih sudaca radi osiguranja standardizirane primjene prakse na tom području
- 5.9. Identificirati ostala područja koja je potrebno urediti posebnim protokolima i pravilima postupanja u slučaju sumnje na smrt povezanu sa zlouporabom droga
- 5.10. Definirati načine i osigurati provedbu utvrđivanja zaraznih bolesti (HIV, HBV, HCV) tijekom istraga smrti među ovisnicima

Mjera 6. Zahtjevi za liječenjem

Provedbene aktivnosti:

- 6.1. U potpunosti uskladiti mehanizme prikupljanja podataka o zahtjevima za liječenjem s EU standardima (EMCDDA)
- 6.2. Prilagoditi postojeći software Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo novim modifikacijama mehanizama za prikupljanje podataka na tom području
- 6.3. Realizirati integraciju podataka iz "novih izvora" (nevladinih organizacija, Hrvatskog Crvenog križa, ustanova socijalne skrbi i zatvorskog sustava) u postojeći Registar osoba liječenih zbog zlouporabe psihoaktivnih droga
- 6.4. Povezati nadležna ministarstva i tijela državne uprave (mreža postojećih programa) radi analiza programa koji se financiraju i realiziraju iz sredstava državnog proračuna, a s ciljem izrade informacija o dostupnosti i vrstama usluga koje se pružaju u RH i utjecaja na politiku financiranja sukladno strategijama i planovima financiranja u RH
- 6.5. Pri Odjelu NIJD-a razviti sustav prikupljanja informacija o uslugama liječenja/rehabilitacije ovisnika koje pružaju organizacije civilnog društva radi praćenja kvalitete

B.2. Smanjenje ponude droga

Mjera 7. Podatci o kriminalitetu droga

Provedbene aktivnosti:

- 7.1. Na najvišoj razini odlučivanja završiti pregovore o mogućnostima razmjene podataka u kodiranom obliku između policije i zdravstvenog sektora (Specijalni registar smrti među ovisnicima, procjena problematične uporabe droga)
- 7.2. Uspostaviti suradnju s akademskim i istraživačkim institucijama te relevantnim nevladinim organizacijama
- 7.3. Kako bi se poboljšalo razumijevanje povezanosti između droga, kriminala i mjera organa kaznenog progona, potrebno je izraditi prijedloge istraživanja na tom području
- 7.4. Pri Carinskoj upravi Ministarstva financija potrebno je ustrojiti centraliziranu bazu podataka o otkrivenim količinama droga koja će biti dio informacijskog sustava na području kaznenog prava
- 7.5. U evidencijama Ministarstva unutarnjih poslova potrebno je razlučiti samostalne zaplijene policije, slučajeve otkrivanja ilegalnih droga od strane carine i zajedničke akcije policije i carine

- 7.6. Potrebno je osigurati financijska sredstva za redovito prikupljanje, analize i objavljivanje podataka o čistoći i cijenama droga
- 7.7. Uspostaviti aktivan forum za Rano upozoravanje o novim psihoaktivnim tvarima na Internet stranicama Odjela NIJD-a, za razmjenu informacija među stručnjacima

B.3. Smanjenje potražnje droga

Mjera 8. Prevencija

Provedbene aktivnosti:

- 8.1. Izraditi elaborat o komponentama većih projekata na području prevencije ovisnosti koji se provode na nacionalnoj razini kako bi se ujednačio i izgradio preventivni sustav na nacionalnoj razini i odredili minimalni preventivni standardi i programi koji trebaju biti dostupni svoj djeci i mladima
- 8.2. Unutar Radne skupine za smanjenje potražnje droga osigurati razmjenu informacija između nadležnih institucija, definirati standarde prevencije ovisnosti te podržati daljnji razvoj preventivnih programa kao i evaluaciju istih
- 8.3. Izraditi detaljan popis svih nositelja preventivnih aktivnosti u RH, uključujući lokalnu razinu i definirati njihove glavne aktivnosti sukladno tipu preventivnih aktivnosti, komponentama aktivnosti i provedenoj evaluaciji
- 8.4. Osigurati primjenu koncepta EMCDDA-a o znanstveno utemeljenim praksama na nacionalnoj razini
- 8.5. Pri Odjelu NIJD-a ustrojiti bazu projekata i programa koji se provode ili su provedeni na području smanjenja potražnje droga u RH, uz rezultate evaluacije istih

Mjera 9. Smanjenje štete

Provedbene aktivnosti:

- 9.1. Potaknuti podizanje svijesti nadležnih tijela o važnosti provedbe programa smanjenja štete (npr. izvještavanje političkih struktura) i na nacionalnoj razini osigurati financijska sredstva za provedbu tih programa
- 9.2. Provesti istraživanje kako bi se dobio uvid u broj igala i šprica distribuiranih u sklopu programa smanjenja štete, kao i o broju korisnika programa

Mjera 10. Dostupnost liječenja

Provedbene aktivnosti:

- 10.1. Osigurati multidisciplinarni pristup u planiranju i provedbi aktivnosti radne skupine za epidemiološki indikator zahtjevi za liječenjem
- 10.2. Na temelju prve procjene problematične uporabe droga procijeniti omjer ovisnika u sustavu liječenja i ovisnika (uzimatelja) droga koji su u kontaktu s bilo kojom od nadležnih službi kako bi se identificiralo preklapanje i mogući nesrazmjeri među službama
- 10.3. Izraditi "katalog" ustanova koje se bave liječenjem ovisnosti i tretmanom poremećaja uzrokovanih zlouporabom psihoaktivnih droga, u kojem će se detaljno opisati raspon usluga koje pružaju, radi objavljivanja u medijima i na Internetu
- 10.4. Provesti istraživanje o kapacitetima i potražnji za uslugama u protekloj godini u svakoj ustanovi kako bi se identificirala opterećenost različitih službi/ustanova; navedeno se može provesti tijekom izrade kataloga iako takva informacija neće biti dostupna široj javnosti
- 10.5. Unaprijediti i definirati mrežu liječnika opće prakse koji su aktivno uključeni u provedbu supstitucijskih programa kako bi se osigurala učinkovita primjena

smjernica supstitucijske terapije metadonom i buprenorfinom te na taj način osiguralo smanjenje dostupnosti istih na ilegalnom tržištu

Nositelj: Ured za suzbijanje zlouporabe droga, mjerodavna ministarstva, nadležna državna tijela, organizacije civilnog društva i ostale stručne i znanstvene institucije

Rok provedbe: 2010.-2011.

Financijska sredstva: Državni proračun, EU projekti, međunarodni fondovi

4. PRILOG 1 – Pregled mjera/provedbenih aktivnosti, nositelja, rokova izvršenja i izvora financiranja

	BROJ MJERA/PROVEDBENA AKTIVNOST	NOSITELJI	ROK IZVRŠENJA	FINANCIJSKA SREDSTVA
1	Institucionalizirati, stručno ekipirati Odjel Nacionalne informacijske jedinice i aktivno je uključiti u ključne aktivnosti EMCDDA-a			
1.1.	Službeno imenovati članove Radnih skupina za indikatore EMCDDA-a	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH	prosinac 2010.	Državni proračun
1.2.	Službeno imenovati pravnog korespondenta za EMCDDA	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH	prosinac 2010.	Državni proračun
1.3.	Službeno imenovati nacionalnog korespondenta za EU Sustav ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH	prosinac 2010.	Državni proračun
1.4.	Ojačati i koordinirati Nacionalni informacijski sustav za droge	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH, Partneri u Nacionalnom informacijskom sustavu za droge (NISD)	kontinuirano	Državni proračun EU projekti
1.5.	Osigurati podizanje razine znanja i stručnosti o drogama kroz edukacije i koordinaciju istraživanja	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH, partneri u NISD-u	kontinuirano	Državni proračun EU projekti
1.6.	Pratiti nacionalnu situaciju ovisnosti o drogama prikupljanjem, analizom i sintezom podataka te razmjenom postojećih informacija	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH, partneri u NISD-u	kontinuirano	Državni proračun EU projekti
1.7.	Osigurati primjenu smjernica i preporuka definiranih od strane EMCDDA uz podršku EU projekata	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH, partneri u NISD-u	kontinuirano	Državni proračun EU projekti
1.8.	Osigurati protok i razmjenu informacija unutar NISD-a i relevantnih međunarodnih partnera (EMCDDA, Pompidou grupe, UNDCP, WHO te ostalih)	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH	kontinuirano	Državni proračun

1.9.	Zaposliti nove djelatnike u Odjelu NIJD-a	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH	lipanj 2010.	Državni proračun
1.10.	Organizirati sistematsku edukaciju novih djelatnika u Odjelu NIJD-a	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH	kontinuirano	Državni proračun
1.11.	Potpisati i ratificirati Sporazum između EU i RH o sudjelovanju RH u radu EMCDDA-a	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti	prosinac 2010.	Državni proračun
2	Prevalencija i uzroci zlouporabe droga u općoj populaciji			
2.1.	Osigurati multidisciplinarni pristup u planiranju i provedbi aktivnosti za predmetni indikator	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH	kontinuirano	Državni proračun
2.2.	Izraditi bazu postojećih relevantnih istraživanja provedenih na nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH	kontinuirano	Državni proračun
2.3.	Osigurati prijevod <i>European Model Questionnaire</i> (EMCDDA, 2002, pp. 63-70) na hrvatski jezik i odlučiti o eventualnim dodatnim pitanjima koja bi bilo potrebno uvrstiti u hrvatsku verziju upitnika za istraživanje o raširenosti zlouporabe droga i ovisnosti o drogama među općom populacijom u RH	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH, Institucije koje će biti zadužene za provedbu istraživanja ¹	prosinac 2010.	Državni proračun
2.4.	Postaviti realan vremenski okvir i koncept prvog istraživanja o raširenosti zlouporabe drogama i ovisnosti o drogama među općom populacijom u RH sukladno standardima i preporukama EMCDDA-a	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH, Institucije koje će biti zadužene za provedbu istraživanja	lipanj 2010.	Državni proračun
2.5.	Predvidjeti i osigurati proračunska sredstva za provedbu takvog istraživanja (nacionalni i/ili EU/međunarodni izvori	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH,	lipanj 2011.	Državni proračun

¹ Ovisno o procesu odabira institucije

	financiranja)	Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi		
2.6.	Provesti istraživanje, analizu podataka i izraditi konačno izvješće o rezultatima istraživanja	Nadležne institucije	prosinac 2010.	Državni proračun EU projekti
2.7.	Izvršiti analizu lokalnih i regionalnih istraživanja provedenih među mladima u svezi ponašanja i navika vezanih uz uzimanje legalnih i ilegalnih psihoaktivnih sredstava ovisnosti	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH, Hrvatski zavod za javno zdravstvo	kontinuirano	Državni proračun
2.8.	Podržati nastavak provođenja ESPAD i HBSC istraživanja	Hrvatski zavod za javno zdravstvo	kontinuirano	Državni proračun EU projekti
2.9.	Podržati harmonizirana istraživanja na županijskim razinama	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH, Hrvatski zavod za javno zdravstvo	kontinuirano	Državni proračun
2.10.	Provesti istraživanja među rizičnim skupinama mladih (koji su napustili školovanje) – intervencije (rapid assessment)	Hrvatski zavod za javno zdravstvo	prosinac 2011.	Državni proračun
3	Prevalencija i uzroci problematične uporabe droga			
3.1.	Provesti dodatne posebne edukacije i osigurati tehničku potporu koja se nudi u sklopu relevantnih EU projekata	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH, Hrvatski zavod za javno zdravstvo	prosinac 2011.	Državni proračun, EU projekti
3.2.	Izraditi plan prvog nacionalnog istraživanja radi procjene problematične uporabe droga u RH („multiplier“, „capture-recapture“)	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Državni zavod za statistiku, Ministarstvo unutarnjih poslova	koncept istraživanja: prosinac 2010.; provedba: prosinac 2011.	Državni proračun EU projekti
3.3.	Provesti istraživanje seroprevalencije HIV, HBV i HCV među intravenoznim ovisnicima, uključivši i one koji nisu obuhvaćeni redovitim sustavom liječenja na nacionalnoj	Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Županijski zavodi za javno	prosinac 2011.	Državni proračun EU projekti

	razini te koristiti podatke za dobivanje „multiplier-a“	zdravstvo, Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH, Relevantne nevladine organizacije		
3.4.	Istražiti mogućnosti procjene incidencije problematične uporabe droga uporabom kumulativnih podataka iz Registra osoba liječenih zbog zlouporabe psihoaktivnih droga	Hrvatski zavod za javno zdravstvo	prosinac 2010.	Državni proračun
3.5.	Izraditi mapu mogućnosti za provedbu nacionalnih procjena problematične uporabe droga metodama različitim od prvog nacionalnog istraživanja te definirati vremenski plan provedbe istih	Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Županijski zavodi za javno zdravstvo, Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH	prosinac 2010.	Državni proračun
4	Zarazne bolesti vezane uz uporabu droga			
4.1.	Izraditi i provesti nacionalno istraživanje o seroprevalenciji HIV, HBV i HCV među intravenoznim ovisnicima, koristeći uniformiran dizajn, protokol te upitnike istraživanja koji su sukladni kriterijima EMCDDA-a; voditi računa o prioritetnom uzimanju uzoraka među populacijom koja nije obuhvaćena tretmanom	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Županijski zavodi za javno zdravstvo, Ministarstvo pravosuđa - Uprava za zatvorski sustav – Zatvorska bolnica, Klinika za infektivne bolesti „Dr. Fran Mihaljević“, Hrvatski Crveni križ, Nevladine organizacije: Institut, Terra, Let, Help	prosinac 2011.	Državni proračun EU projekti

4.2.	Razmotriti mogućnosti utvrđivanja incidencije primjenom novih dijagnostičkih metoda i procjene incidencije iz postojećih podataka	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Klinika za infektivne bolesti „Dr. Fran Mihaljević“	lipanj 2010.	Državni proračun
4.3.	Organizirati edukacije na području biostatistike i epidemiologije	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH, Hrvatski zavod za javno zdravstvo	svibanj 2010.	Državni proračun EU projekti
4.4.	Uključiti postojeće izvore podataka u nacionalni sustav izvještavanja EMCDDA-u	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH	prosinac 2010.	Državni proračun
5	Smrtnost među ovisnicima			
5.1	Postići dogovor između Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo i Državnog zavoda za statistiku o razmjeni podataka vezanih za indikator	Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Državni zavod za statistiku	lipanj 2010.	Državni proračun
5.2.	Osnovati i ustrojiti Specijalni registar smrti među ovisnicima	Hrvatski zavod za javno zdravstvo	prosinac 2010. (ovisno o prethodnim aktivnostima)	Državni proračun
5.3.	Organizirati edukaciju o metodama obrade podataka dobivenih kohortnom studijom	Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH	svibanj 2010.	Državni proračun EU projekti
5.4.	Provesti nacionalno retroaktivno kohortno istraživanje smrtnosti među registriranim ovisnicima o drogama	Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH	rujan 2010.	Državni proračun
5.5.	Isplanirati i započeti prospektivno kohortno istraživanje na stratificiranom uzorku neinstitucionaliziranih ovisnika o drogama (povezati s nacionalnim istraživanjem	Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Ured za suzbijanje zlouporabe	prosinac 2011.	Državni proračun EU projekti

	seroprevalencije HIV, HBV, HCV među ovisnicima)	droga VRH		
5.6.	U potpunosti uspostaviti suradnju svih nadležnih institucija na ovom području i standardizirati praksu na nacionalnoj razini	Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH, Državni zavod za statistiku, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo unutarnjih poslova, Zavodi za sudsku medicinu	prosinac 2010.	Državni proračun
5.7.	Usvojiti dokument <i>Minimalni zahtjevi kao preporuka za utvrđivanje uzroka smrti povezanih sa zlouporabom droga i psihotropnih tvari</i>	Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi	prosinac 2010.	Državni proračun
5.8.	Organizirati edukaciju stručnjaka sudske medicine, toksikologa i istražnih sudaca radi osiguranja standardizirane primjene prakse na tom području	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH	prosinac 2010.	Državni proračun EU projekti
5.9.	Identificirati ostala područja koja je potrebno urediti posebnim protokolima i pravilima postupanja u slučaju sumnje na smrt povezane sa zlouporabom droga	Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo unutarnjih poslova, Zavodi za sudsku medicinu	prosinac 2011.	Državni proračun
5.10.	Definirati načine i osigurati provedbu utvrđivanja zaraznih bolesti (HIV, HBV, HCV) tijekom istraga smrti među ovisnicima	Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH, Ministarstvo zdravstva i socijalne	prosinac 2010.	Državni proračun

		skrbi, Zavodi za sudsku medicinu		
6	Zahtjevi za liječenjem			
6.1.	U potpunosti uskladiti mehanizme prikupljanja podataka o zahtjevima za liječenjem sa EU standardima (EMCDDA)	Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH, Ministarstvo pravosuđa – Uprava za zatvorski sustav	prosinac 2010.	Državni proračun
6.2.	Prilagoditi postojeći software HZJZ-a novim modifikacijama mehanizama za prikupljanje podataka na tom području	Hrvatski zavod za javno zdravstvo	prosinac 2010.	Državni proračun EU projekti
6.3.	Realizirati integraciju podataka iz “novih izvora” (nevladine organizacije, HCK) u postojeći Registar osoba liječenih zbog zlouporabe psihoaktivnih droga u RH	Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Hrvatski Crveni križ Nevladine organizacije	kolovoz 2010.	Državni proračun
6.4.	Povezati nadležna ministarstva i tijela državne uprave (mreža postojećih programa) radi analiza programa koji se financiraju i realiziraju iz sredstava državnog proračuna, a s ciljem izrade informacija o dostupnosti i vrstama usluga koje se pružaju u RH i utjecaja na politiku financiranja sukladno strategijama i planovima financiranja u RH	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH, Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe droga VRH, Nadležna tijela državne uprave	prosinac 2010.	Državni proračun
6.5.	Pri Odjelu NIJD-a razviti sustav prikupljanja informacija o uslugama liječenja/rehabilitacije ovisnika koje pružaju organizacije civilnog društva radi praćenja kvalitete	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH, Hrvatski Crveni križ, Nevladine organizacije	prosinac 2010.	Državni proračun
7	Podatci o kriminalitetu droga			

7.1.	Na najvišoj razini odlučivanja završiti pregovore o mogućnostima razmjene podataka u kodiranom obliku između policije i zdravstvenog sektora (Specijalni registar smrti među ovisnicima, procjena problematične uporabe droga)	Ministarstvo unutarnjih poslova, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH, Agencija za zaštitu osobnih podataka	prosinac 2010.	Državni proračun
7.2.	Uspostaviti suradnju s akademskim i istraživačkim institucijama te relevantnim nevladinim organizacijama	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH	prosinac 2010.	Državni proračun
7.3.	Kako bi se poboljšalo razumijevanje povezanosti između droga, kriminala i mjera organa kaznenog progona, potrebno je izraditi prijedloge istraživanja na tom području	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo pravosuđa, Državno odvjetništvo RH	lipanj 2010.	Državni proračun
7.4.	Pri Carinskoj upravi Ministarstva financija potrebno je ustrojiti centraliziranu bazu podataka o otkrivenim količinama droga koja će biti dio informacijskog sustava na području kaznenog prava	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH, Ministarstvo financija	dugoročni cilj	Državni proračun
7.5.	U evidencijama Ministarstva unutarnjih poslova potrebno je razlučiti samostalne zaplijene policije, slučajeve otkrivanja ilegalnih droga od strane carine i zajedničke akcije policije i carine	Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo financija	prosinac 2010.	Državni proračun
7.6.	Potrebno je osigurati financijska sredstva za redovito prikupljanje, analize i objavljivanje podataka o čistoći i cijenama droga	Ministarstvo unutarnjih poslova	dugoročni cilj	Državni proračun
7.7.	Uspostaviti aktivan forum za Rano upozoravanje o novim psihoaktivnim tvarima na Internet stranicama Odjela NIJD-a, za razmjenu informacija među stručnjacima	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH, Ministarstvo unutarnjih poslova,	prosinac 2010.	Državni proračun

		Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Pojedini stručnjaci		
8	Prevenција			
8.1.	Izraditi elaborat o komponentama većih projekata na području prevencije ovisnosti koji se provode na nacionalnoj razini kako bi se ujednačio i izgradio preventivni sustav na nacionalnoj razini i odredili minimalni preventivni standardi i programi koji trebaju biti dostupni svoj djeci i mladima	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH, Relevantni partneri u NISD-u	prosinac 2010.	Državni proračun
8.2.	Ustrojiti Radnu skupinu za smanjenje potražnje droga kako bi se osigurala razmjena informacija između nadležnih institucija, definirali standardi prevencije ovisnosti te osigurao daljnji razvoj preventivnih programa kao i evaluacija istih	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH, Relevantni partneri u NISD-u	prosinac 2010.	Državni proračun
8.3.	Izraditi detaljan popis svih nositelja preventivnih aktivnosti u RH, uključujući lokalnu razinu i definirati njihove glavne aktivnosti sukladno tipu preventivnih aktivnosti, komponentama aktivnosti i provedenoj evaluaciji	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH, Relevantni partneri u NISD-u	kolovoz 2010.	Državni proračun
8.4.	Osigurati primjenu koncepta EMCDDA-a o znanstveno utemeljenim praksama na nacionalnoj razini	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH, Relevantni partneri u NISD-u	prosinac 2010.	Državni proračun EU projekti
8.5.	Pri Odjelu NIJD-a ustrojiti bazu projekata i programa koji se u RH provode ili su provedeni na području smanjenja potražnje droga, te o rezultatima evaluacije istih	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH, Relevantni partneri u NISD-u	prosinac 2010.	Državni proračun EU projekti
9	Smanjenje štete			
9.1.	Potaknuti podizanje svijesti nadležnih tijela o važnosti provedbe programa smanjenja štete (npr. izvještavanje političkih struktura) i na nacionalnoj razini osigurati financijska sredstva za provedbu tih programa	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH, Relevantni partneri u NISD-u	kontinuirano	Državni proračun
9.2.	Provesti istraživanje kako bi se dobio uvid u broj igala i	Ured za suzbijanje zlouporabe	rujan 2010.;	Državni proračun

	šprica distribuiranih u sklopu programa smanjenja štete, kao i o broju korisnika programa	droga VRH, Relevantni partneri u NISD-u	rujan 2011.	EU projekti
10	Dostupnost liječenja			
10.1.	Osigurati multidisciplinarni pristup u planiranju i provedbi aktivnosti radne skupine za epidemiološki indikator zahtjevi za liječenjem	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH, Relevantni partneri u NISD-u	prosinac 2010.	Državni proračun
10.2.	Na temelju procjene problematične uporabe droga procijeniti omjer ovisnika u sustavu liječenja i ovisnika (uzimatelja) droga koji su u kontaktu s bilo kojom od nadležnih službi kako bi se identificiralo preklapanje i mogući nesrazmjeri među službama	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH, Relevantni partneri u NISD-u	veljača 2011.	Državni proračun
10.3.	Izraditi "katalog" ustanova koje se bave liječenjem ovisnosti i tretmanom poremećaja uzrokovanih zlouporabom psihoaktivnih droga, u kojem će se detaljno opisati raspon usluga koje pružaju, radi objavljivanja u medijima i na Internetu	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH, Relevantni partneri u NISD-u	lipanj 2010.	Državni proračun
10.4.	Provesti istraživanje o kapacitetima i potražnji za uslugama u protekloj godini u svakoj ustanovi kako bi se identificirala opterećenost različitih službi/ustanova; navedeno se može provesti tijekom izrade kataloga iako takva informacija neće biti dostupna široj javnosti	Ured za suzbijanje zlouporabe droga VRH, Relevantni partneri u NISD-u	lipanj 2010.	Državni proračun EU projekti
10.5.	Unaprijediti i definirati mrežu liječnika opće prakse koji su aktivno uključeni u provedbu supstitucijskih programa kako bi se osigurala učinkovita primjena smjernica supstitucijske terapije metadonom i buprenorfinom te na taj način osiguralo smanjenje dostupnosti istih na ilegalnom tržištu	Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Relevantni partneri u NISD-u	veljača 2011.	Državni proračun